

Gravvårdsfirmornas Riksorganisation

En sektion av Sveriges Stenindustriförbund

ROT-avdrag kan rädda kulturarvet på kyrkogårdarna

Sveriges kyrkogårdar är både viktiga platser för anhöriga till dem som vilar där och bärare av ett kulturarv. Nu hotas kyrkogårdarna att tömmas på grund av att anhöriga inte har råd att betala för ommontering av äldre, osäkra, gravstenar. Därför bör ett ROT-avdrag för underhåll av gravstenar införas.

Fjollårets tragiska dödsolycka satte ljuset på brister i säkerheten på våra kyrkogårdar. En åttaårig flicka hemmahörande i Bollebygd omkom när en löst sittande gravsten välte över henne på ortens kyrkogård. Detta får aldrig hända igen. Säkerheten måste alltid komma först.

Efter olyckan har säkerheten på kyrkogårdarna utretts av tankesmedjan Movium vid SLU Alnarp. Nya direktiv för hur man ska montera gravstenar har tagits fram inom ramen för utredningen och nu pågår ett intensivt informationsarbete i begravningsbranschen.

Utan att det blivit dyrare är de gravstenar som nu reses säkra. Underhållskostnaden är dessutom låg och livslängden för stenen lång, om man gör rätt från början. Varje sten som nu reses förnyar därför vårt kulturarv. Gravstenarna fyller även en viktig funktion i sorgprocessen och jag får själv ofta ta del av starka vittnesmål från anhöriga om betydelsen av att ha en fast plats att återkomma till.

Ingen är beredd att tumma på säkerheten. Kyrkogårdarna ska vara säkra för besökarna och för de som arbetar där. Kontrollen av detta ansvarar kyrkogårdsförvaltaren för. Vi vet hur gamla gravstenar ska säkras och vem som ansvarar. Frågan är nu vem som ska betala?

Uppskattningsvis behöver 10-20 procent av alla gravstenar i Sverige monteras om för att bli säkra. Det innebär hundratusentals gravstenar med en nota på mångmiljonbelopp. Det kostar mellan 1000 och 5000 kronor att montera om en gravsten så att den blir säker.

Gravstenar är enskild egendom, så det är anhöriga som ställs inför valet att betala för ommontering eller att stenen tas bort från kyrkogården. SCB-statistik visar att många hushåll har svårt att klara oförutsedda utgifter på några tusen kronor. Risken är stor att kyrkogårdarnas kulturarv offras när familjer vid köksborden väger utgifterna mot varandra.

Den utarmning av de svenska kyrkogårdarna som redan pågår riskerar att accelereras på ett sätt som gör att vi snart inte kommer att känna igen oss när vi besöker vår hembygds kyrkogård. Redan i dag står många gravplatser tomma, ibland stora delar av kvarter på våra kyrkogårdar.

Ett ROT-avdrag skulle snabba upp arbetet med att göra våra kyrkogårdar säkra, skapa ett stort antal arbeten i små svenska stenhuggeriföretag och bidra till att kulturarvet räddas.

Ingen kunde förutse att ny teknik för säker montering av gravsten skulle generera dessa kostnader. Därför vore det rimligt att utöka ROT-avdraget så att det omfattar ommontering av gravstenar. Fler bör ges faktiska möjligheter att behålla sina anhörigas gravstenar!

Roland Aronson
Gravvårdsfirmornas Riksorganisation

Ordförande: Roland Aronson, Enövägen 160, 295 94 Näsrum Tel bost: 0456 249 80,
Mobil: 070 58 71260, E-post: roland.aronson@telia.com
Gros & SSFs kansli: Sveriges Stenindustriförbund, Industrigatan 6, 291 36 Kristianstad
Tel 044 20 97 80, Fax 044 20 96 75, E-post: kai@sten.se
Information: Hemsida: www.sten.se